

РЕПУБЛИКА СРПСКА
Министарство за просторно уређење,
грађевинарство и екологију
Бања Лука
Трг Републике Српске број 1

Број:15.04-96-12/19
Датум: 02.04.2019. године

Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске, рјешавајући по захтјеву носиоца пројекта „CREDO INVEST RS“ д.о.о. Бања Лука, ул. Прва Куљанска број 4, град Бања Лука, за издавање Рјешења о утврђивању обавезе спровођења процјене утицаја и обиму процјене утицаја за пројекат мале хидроелектране „Јањина 2а“ на ријечи Јањини инсталисане снаге 999 kW, у општини Чајниче, а на основу члана 82. Став 2, Закона о републичкој управи („Службени гласник Републике Српске“ број 115/18), 190. Закона о општем управном поступку („Службени гласник Републике Српске“, бр. 13/02, 87/07, 50/10, и 66/18), доноси

Р Ј Е Ш Е Њ Е

ОДБИЈА СЕ ЗАХТЈЕВ носиоца пројекта, „CREDO INVEST RS“ д.о.о. Бања Лука, ул. Прва Куљанска број 4, град Бања Лука, за издавање Рјешења о утврђивању обавезе спровођења процјене утицаја и обиму процјене утицаја за пројекат мале хидроелектране „Јањина 2а“ на ријечи Јањини инсталисане снаге 999 kW, у општини Чајниче, као неоснован.

Образложење

Дана 06.02.2019. године на протокол Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију запримљен је поднесак број 05/19, носиоца пројекта „CREDO INVEST RS“ д.о.о. Бања Лука, ул. Прва Куљанска број 4, град Бања Лука, у ком је садржан захтјев са документацијом за издавање Рјешења о утврђивању обавезе спровођења процјене утицаја и обиму процјене утицаја за пројекат мале хидроелектране „Јањина 2а“ на ријечи Јањини инсталисане снаге 999 kW, у општини Чајниче.

Разматрајући Захтјев и предметну документацију, одлучено је као у диспозитиву ове одлуке, из слиједећих разлога:

Наиме, у поступку доношења рјешења о утврђивању обавезе спровођења процјене утицаја и обиму процјене утицаја, Министарство је дана 19.02.2019. године доставило захтјев са документацијом, субјектима из члана 65. Закона о заштити животне средине („Службени гласник

Републике Српске“, бр. 71/12 и 79/15), као и одјељењу надлежном за заштиту животне средине у Општини Чајниче, ради давања мишљења на елаборат за претходну процјену.

У законом прописаном року мишљење су доставили: Завод за заштиту културно-историјског и природног наслеђа Републике Српске, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Општина Чајниче, Министарство здравља и социјалне заштите, као и мишљење Јавног Предузећа шумарства Шуме Републике Српске, а.д. Соколац, шумско газдинство „Вучевица“, Чајниче, управљача заштићеним подручјем парк природе Цицељ, Коалиција за заштиту ријеке Јањине“. Мишљења благовремено достављена у поступку морају бити размотрена и узета у обзир приликом доношења рјешења по захтјеву, у складу са чланом 66. став (3) Закона о заштити животне средине.

Републички завод за заштиту културно историјског и природног наслеђа Републике Српске је доставио своје мишљење број 07/1.20,21,30/625-122/19, 11.03.2019. године, у коме констатује следеће:

Увидом у достављену документацију (захтјев за претходну процјену на животну средину утврђено је да се дио планираних објекта налази у простору који ужива статус заштићеног простора.

Влада Републике Српске, Одлуком о проглашењу Парка природе „Цицељ“ („Службени гласник Републике Српске“, број 87/18), успоставила је заштићено подручје у категорији парк природе и истим документом утврдила границе заштићеног подручја, прописала зоне и мјере заштите валоризованих вриједности подручја.

Из приложене документације констатовано је да дио цјевовода предметне мале хидроелектране, у дужини од 800 метара, пролази кроз заштићено подручје односно кроз режим заштите трећег степена.

Одлуком о проглашењу парка природе „Цицељ“, у режиму заштите трећег степена забрањене су, између осталих, следеће активности:

- изградња индустријских, инфраструктурних хидротехничких и других објеката чији рад и постојање могу изазвати неповољне промјене квалитета земљишта, воде, ваздуха и живог свијета,

- промјена намјене површина,

- деградација станишта,

- отварање позајмишта земље, пијеска и шљунка,

- уништавање и неконтролисано сакупљање дивљих врста биљака и животиња, издвојених као природне ријеткости,

- преораване и прекопавање земљишта, крчења шума и обављање других радова на мјестима и на начин који могу изазвати процесе јаке и екстензивне водене ерозије и неповољне промјене предјела,

- складиштење, одлагање и бацање комуналног отпада и одпадних материјала свих врста ван мјеста одређених за ту намјену, као и нерегулисано формирање мрциништа,- неконтролисано паљење ватре,

- руковање отровним хемијским, нафтним дериватима и другим опасним материјалима на начин који може да проузрокује загађивање земљишта, воде и ваздуха,

- уништавање вриједних и очуваних шумских комплекса и њихово уситњавање,

У складу са чланом 18. Став 2. Закона о заштити природе (“Службени гласник Републике Српске“, број 20/14) Завод сматра да су планирани радови и активности у супротности са прописаним мјерама заштите те предлажу одбацивање захтјева.

Министарство здравља и социјалне заштите у свом мишљењу број 11/08-012-88/19 од 22.02.2019. године констатује: из достављене претходне процјене о изградњи предметног објекта доноси следеће стручно мишљење:

- ради се о предјелогу економског аспекта градње објекта на најбољи начин, па је потребно дефинисати мјере заштите и предузети неопходне мјере заштите Парка природе „Цицел“ и његове најближе околине који је имао традиционално коришћење простора од стране локалног становништва (обављање дјелатности сточарства, ратарства, воћарства и друго) и одрживо коришћење и реконструкција и градњу стамбених и помоћних објеката у оквиру домаћинства, у складу са документима просторног уређења, а који је географски дефинисан од стране Министарства грађевинарства, урбанизма и екологије РС (у даљем тексту Министарство) донесеном Одлуком у 2018. години којим му се додјељује статус Парка природе као природног добра;

- поставља се питање мјеста водозавхата које ће довести до значајних еколошких одступања и угрозиће и ендемске врсте Парка природе за МХЕ, а други проблем је дужине цјевовода који узима воду крашким предјелима који су без ње још неразвијенији. Када се ради о Парку природе „Цицел“ он је географски омеђен и све природне и физичке творевине би требале бити под заштитом било да су физички примарни или подржавајући елемент овог природног добра што се не оспорава нигдје у околним земљама, нпр. Хрватској и др. земљама ЕУ, а у вези с тим све воде се сматрају водама „првог реда“ (да се могу користити за пиће) а када се ради о дјелатности у/око паркова природе оне су прецизније дефинисане законском регулативом која треба да их штити, али и о тим мјерама заштите одлучује надлежно Министарство грађевинарства, урбанизма и екологије;

- Наводи који слиједе су из публикације *Парк природе „Цицел“ Студија заштите (2018)* који поближе описују изворишта воде и несташице у овом подручју а град Чајничке ће имати проблема са водоснабјевањем у периоду малих ниских вода и бескишном периду, о којима се не говори ништа у Претходној процјени:

„Хидролошка мрежа релативно је једноставна, али од прворазредног значаја за град Чајничке. Има уобичајени кишноивални хидролошки режим. Највећи водоток је свакако рјечица Јањина, која пролази кроз Парк у дужини од скоро 1 km. Доњи дио овог потеза јединствен је примјер искоришћавања па запуштања воденог богатства: поред уређеног извора налази (о) се базен, са камп и роштиљ простором, једна стаза поред ријечице и друга стаза – пречица за центар града. Лијева притока Јањине, што извире непосредно изнад града (*Врело Цицел*), снажан је али кратак поток, који се улијева већ након 550 метара. Ово је главно градско врело, на којем је изграђено савремено водозахватно постројење, из којег се опскрбљује градска мрежа, али и фабрика (питке) воде, смјештена испод града. Уз западни руб обухваћеног подручја, *од Високог дола наниже има мања клисура која се пружа до Врела Цицел, у којој се јавља повремено водоток.* У новије вријеме су вршена квалитативна и квантитативна истраживања изворишта Цицел која указују на изузетан квалитет воде која нема елемената загађења ни у траговима и чији је физичко хемијски састав указује на веома повољан однос и присуство микро- и макро-елемената, што је чини пожељном за свакодневну употребу и пиће. Карактеристична издашност извора је 186 l/s, а минимална 110 l/s. Због тога је ових година извор постао највећа инвестиција у општини. На врелу је изграђена модерна фабрика воде, која нема посебан значај за само насеље Чајничке, већ за ниже дијелове општине, па и за сусједну општину Горажде. Дио воде посебним системом треба да снабдијева типичну фабрику 21. вијека – фабрику питке воде, смјештену у доњем дијелу града. Иначе, више зоне града се опскрбљују из 9 km удаљеног водозавхата у изворишту Јањине – Катанска врела. Горња лијева притока има стални дио водотока од врела Хладне воде наниже, а веома дуг горњи дио (2,5 km) *понекад љети пресушује.* Поменути извор је поред пута за Металку, са спомеником погинулом борцу.

Трећи стални извор унутар обухвата је Тројан, смјештен испод истоименог ловачког дома и брда. Само тијело Цицеља нема развијену мрежу водотока, као што је иначе правило код кречњачких стијена.“

Министарство здравља и социјалне заштите, даље у свом мишљењу истиче да према наведеном град Чајниче тешко да успије обезбједити водоснабдјевање становништва у количинама које подразумијевају норме прописане по 1 Еквивалентном становнику (ЕС).

- у процјени хидролошких потенцијала се због горе наведених несташица воде морао анализирати утицај падавина задњих десет година на просјечне вриједности протицаја слива ријеке Јањине, ради потпуније како се наводи „теоријски“ процјењене вриједности хидропотенцијала за добивање електричне енергије јер је ријеч о објекту који је планиран за скоро три деценије експлоатације;
  - не наводи се гдје су изворишта воде за пиће, колико их је, односно колико су рањива, а главни ризик је директно и индиректно загађење воде површинског водотока, заузимање, губитак, ерозија и контаминација земљишта, еутрофикациони процеси водотока, нарушавање квалитета воде и еколошког статуса, са пролонгираним утицајем и губитком изворишта вода за пиће и нарушавање квалитета воде намјењене за људску употребу (пиће, одржавање хигијене, наводњавање, рекреативно купање, и сл.), односно лошији квалитет живота. Управљање, заштита, употреба и услови кориштења воде из водног тијела регулисани су у складу са Стратегијом и Законом о водама („Службени гласник Републике Српске“, бр.50/06 и 62/19) јер постојећи квалитет према Уредби о категоризацији вода површинских водотока се не смије нарушити у погледу еколошког статуса;
  - штетан утицај електромагнетних зрачења су проблем само за лица који улазе у машинску зграду при раду турбина, док за локално становништво није, тако да мониторинг за власника стационарног извора се врши у вези са *Правилником о изворима нејонизујућих зрачења од посебног интереса* (Сл. гласник РС бр.112/05), како би се потврдило да нивои ЕМГ поља задовољавају прописе Правилника о заштити од електромагнетних поља до 300 GHz („Службени. гласник републике Српске, бр. 112/05,40/07,104/14,117/14 и 105/15).
  - остале мјере редукције стварања и утицаја фактора ризика на локалну заједницу и раднике, као и мјере ублажавања су предложене, а допуњавају се мјерама за потенцијална ванредна стања и несреће.
- Препорука:
- Министарство грађевинарства, урбанизма и екологије би требало за оваква подручја усвојити и имплементирати Програм заштите, а развијати прихватљиве дјелатности попут следећих облика туризма:
- планински туризам,
  - бањски туризам (ваздушна бања),
  - адреналински туризам (кањонинг..)
  - дјечији и омладински туризам, уређење центара слободног времена као полуфункционалних цјелина са различитим рекреативним садржајима, спортски и еко кампови, простор за школе у природи, радионице, ликовне колоније, излетнички кроз уређење и опремање излетишта, видиковаца и рекреативних стаза, инфо пунктови, угоститељски садржаји,
  - спортско-рекреативни уз уређење и изградњу одговарајућих садржаја, бициклизам, трим стазе и сл.
  - културно-манifestациони туризам кроз афирмацију природних и створених вриједности подручја,
  - вјерски туризам (због извора Богородична вода).

Општина Чајниче је доставила своје мишљење број 04-39-2/19, дана 25.02.2019. године, у коме констатује да је потребно спровођење процје утицаја на животну средину а у вези члана 4. став 2. Правилника о пројектима за које се спроводи процјена утицаја на животну средину и критеријумима за одлучивање о потреби спровођења и обиму процјене утицаја на животну средину („Службени гласник Републике Српске“, број 124/12). Такође, општина у свом мишљењу истиче да цјевовод за МХЕ „Јањина 2а“, значајним дијелом пролази кроз заштићено подручје Парк природе „Цицел“ који је Влада Републике Српске прогласила заштићеним подручјем на 193. Сједници 06.09.2018. године, као парк природе у коме цјевовод захвата геоботанички резерват Орловица, режим заштите другог степена, што је довољан аргумент за неопходност потребе спровођења процјене утицаја на животну средину за дати пројекат.

Такође, на предметни пројекат мишљење је дало Јавно Предузеће шумарства Шуме Републике Српске, а.д. Соколац, шумско газдинство „Вучевица“, Чајниче, управљача заштићеним подручјем парк природе Цицел, „Коалиција за заштиту ријеке Јањине“, дописом од 07.03.2019. године.

Мишљење достављено на елаборат претходне процјене од стране Коалиције за заштиту ријеке Јањине а коју чине сљедећи субјекти:

- Удружење грађана „Еко центар“, Чајниче,
- Планинарско-еколошко друштво „Вијогор“ Чајниче,
- Удружење грађана „Ми волимо Чајниче“,
- Спортско риболовачко удружење „Јањина“ Чајниче,
- Ловачко удружење „Цицел“, Чајниче и
- Парк природе „Цицел“ Чајниче,

истиче да на основу њихових сазнања инвеститор „CREDO INVEST RS“ Д.О.О. Бања Лука има намјеру градње МХЕ „Јањина 2а“ инсталисане снаге 0,999 MW, чији је захватни објекат на Марковић Колу а машинска зграда у мјесту Ваљарице које повезује цјевовод кањоном Јањине дужине од око 3000 метара. Поменути цјевовод пречника око 1 метар прошао би дионицом од 1000 метара кроз заштићено подручје „Парк природе Цицел“, у коме пролази кроз посебан геоботанички резерват Орловице режим заштите другог степена. Заштићено подручје „Парк природе Цицел“ је Влада Републике Српске прогласила заштићеним подручјем на 193. Сједници 06.09.2018. године.

Из одлуке Владе Републике Српске, издвајамо члан 2. став 1. Основну вриједност подручја „Парк природе Цицел“ чини изузетан флористички диверзитет и богатство пејсажа расутих на богатој мрежи геоморфологије и хидрологије; став 2. Посебну геолошку вриједност представља узвишење Орловица, односно Орловачке стијене као и седрене формације у том подручју. Такође, из члана X поменуте одлуке издвају се ставови 7,10,11 и 12:

- На површини под режимом заштите другог степена, забрањују се сљедеће активности:
  - промјена намјене земљишта;
  - промјена водног режима,
  - обављање дјелатности и предузимање других радњи којима се уништава природа односно угрожавају станишта,

Реконструкција и градња стамбених и помоћних објеката.

Највећи дио водотока ријеке Јањине који се има намјеру зацјевити је природно мријестилиште пастрмке у коме је трајно забрањен риболов.

На поменутом дијелу заштићеног подручја, уз само корито ријеке Јањине смјештен је спортско рекреативни центар у оквиру кога је и отворени базен за купање, све ово без природног тока ријеке Јањине може да иде у заборав.

Посено се истиче осјетљиви дио узаног кањона ријеке Јањине у коме би се цјевовод морао поставити у корито ријеке, што је недопустива радња и могућност да и неки биолошки минимум воде нестане.

Такође, Коалиција за заштиту ријеке Јањине истиче да би се изградњом и експлоатацијом МХЕ „Јањина 2а“ нарушили и уништили биљни и животињски свијет у мјери која је недопустива за ово подручје, што је у супротности са настојањем општине Чајниче да искористи могућност еко туристичке понуде и унаприједи и развије туризам као област привређивања.

Мале хидроелектране нису друштвено, економски и еколошки оправдане, поред несагледивих еколошких последица које се дешавају у току градње и експлоатације која уништава биљни и животињски свијет, пресушују ријечна корита, нестају подземни извори вода и трајно се мења изглед околине.

Тренутне добробити за локалну и ширу заједницу од градње мини хидроелектрана не могу уочити, истиче се у мишљењу. Поступак њихове изградње је потпуно у супротности са заштитом природних вриједности и љепота могућности развоја туризма везаног за природно наслеђе и богатство. Разни лобији прилагођавају прописе, услове и могућности и локације градње, снаге, концесионе накнаде, инвеститорима-концесионарима, тако да се избегава накнада од произведеног kW која би припадала локалној заједници. Као и чињеницу да се ради о објектима без посаде са аутоматским управљањем, у току експлоатације нема запослених радника. Општина Чајниче нема развијену грађевинску оперативу, тако да у току изградње локално ангажовање буде минимално. Наша држава нема производњу скоро ни једног скупљег елемента који се уграђује у ове објекте, (цијеви, машинска и електро опрема) а обавезе се да даје редовну накнаду кориснику концесије, коју наплати од грађана, као таксу за обновљиве изворе енергије. Долази до двоструког одливања новца. Све што вриједи купи се из иностранства и помаже се привреда западних земаља, у току експлоатације профит који се скупља од наших грађана и који је увећан за исповољне, по нас, концесионе услове, износи се у западне земље. Овај потпуно једноставан колонијални однос, коси се са свим моралним нормама а и прописима свјетске заједнице и европске уније. Коалиција напомиње да у нашим условима могуће је провести низ других мјера којим можемо смањити емисију угљен диоксида, направити уштеде енергије и производњу енергије из обновљивих извора и да то буде на користи свим грађанима, локалној заједници уз пуно постовање и заштиту природног богатства.

На крају у свом мишљењу, Коалиција за заштиту ријеке Јањине истиче да је „CREDO INVEST RS“ д.о.о Бања Лука сву доброту према Чајничу исказао регистрацијом предузећа у Бања Луци, а према Републици Српској - намјештеном инсталисаном снагом од 0,999 MW, да би избегао дио обавеза уколико пређе 1 MW. У току градње МХЕ „Прелив“ у Чајничу чији је инвеститор „CREDO INVEST RS“ д.о.о Бања Лука већ је прекршио више законских прописа као и услова из одобрења, што је за очекивати и у току евентуалне експлоатације „Јањина 2а“. Надају се да ће Министарство поступити у складу са Прописима о очувању природних вриједности Републике Српске и овог подручја. У име чланова Удружења и већине грађана обавезују се својим прописима да ће истрајати у намјери очувања поменутог природног добра.

Из достављених мишљења надлежних органа, овај орган констатује да не постоји основ за вођење даљег поступка проције.

Слиједом наведеног чињеничног стања, овај орган је закључио као у диспозитиву рјешења да се одбија захтјев као неоснован, а на основу члана 190. Закона о општем управном поступку („Службени гласник Републике Српске“, бр. 13/02, 87/07, 50/10 и 66/18).

Поука о правном средству:

Ово рјешење је коначано у управном поступку, те против њега није допуштена жалба, али се може покренути управни спор подношењем тужбе Окружном суду у Бањој Луци у року од 30 дана од пријема рјешења. Тужба се подноси у потребном броју примјерка и таксира са износом од 100,00 КМ судске таксе и предаје Суду непосредно или му се шаље поштом.

Уз тужбу се доставља ово рјешење у оригиналу, овјереном препису или овјереној фотокопији.

МИНИСТАР

Сребренка Голић

Доставити:

1. Носиоцу пројекта, „CREDO INVEST RS“ д.о.о. Бања Лука,
ул. Прва Куљанска број 4, град Бања Лука
2. Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске,
3. Министарству здравља и социјалне заштите
4. Републичком заводу за заштиту културно –
историјског и природног наслеђа
5. Општини Чајниче
6. Шумском газдинству „Вучевица“ Чајниче, („Коалиција за заштиту ријеке Јањине“)
улица Чајниче 1, општина Чајниче
7. Евиденцији
8. а/а